

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 7ης Ιουλίου 2005 *

Στην υπόθεση C-147/03,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως βάσει του άρθρου 226 ΕΚ, η οποία ασκήθηκε στις 31 Μαρτίου 2003,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους W. Bogensberger και D. Martin, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από

Δημοκρατία της Φινλανδίας, εκπροσωπούμενη από τις A. Guimaraes-Purokoski και T. Rynne, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

κατά

Δημοκρατίας της Αυστρίας, εκπροσωπούμενης από τους H. Dossi, E. Riedl, και τους C. Ruhs και H. Kasparovnsky, συμβούλους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο του πέμπτου τμήματος, προεδρεύουσα του δευτέρου τμήματος, C. Gulmann, J. Makarczyk (εισηγητή), P. Kūris και J. Klučka, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs

γραμματέας: M.-F. Contet, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Νοεμβρίου 2004,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιανουαρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας, μη λαμβάνοντας τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που έχουν αποκτηθεί εντός άλλων κρατών μελών μπορούν να έχουν πρόσβαση στην ανώτερη ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση που αυτή οργανώνει υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 12 ΕΚ, 149 ΕΚ και 150 ΕΚ.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

- 2 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, ΕΚ ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη:

[...]

π) συμβολή σε μία παιδεία και κατάρτιση υψηλού επιπέδου, καθώς και στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών».

3 Το άρθρο 12, πρώτο εδάφιο, ΕΚ ορίζει τα εξής:

«Εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας συνθήκης και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.»

4 Σύμφωνα με το άρθρο 149 ΕΚ:

«1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.

2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

[...]

- να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,

[...]

3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

[...]»

5 Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 150 ΕΚ:

«1. Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

[...]

- να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων [...]

Η εθνική ρύθμιση

- 6 Το άρθρο 36 του νόμου περί της πανεπιστημιακής εκπαίδευσεως (Universitäts-Studiengesetz, στο εξής: UniStG), που τιτλοφορείται «ειδικό δίπλωμα παρέχον πρόσβαση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση» (Besondere Universitätsreife), ορίζει:

«(1) Δεν πρέπει να προσκομίζεται μόνο το δίπλωμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως, αλλά και να αποδεικνύεται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις προσβάσεως στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση όσον αφορά συγκεκριμένο κύκλο σπουδών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος άμεσης προσβάσεως στην εκπαίδευση, όπως αυτή υφίσταται στο κράτος που εκδίδει το πιστοποιητικό με το οποίο αποδεικνύεται το δικαίωμα γενικής προσβάσεως στην εκπαίδευση.

(2) Όσον αφορά τα διπλώματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που εκδίδονται στην Αυστρία, πρόκειται για εξετάσεις που προστίθενται στις εξετάσεις του διπλώματος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως οι οποίες προβλέπονται στην Universitätsberechtungsverordnung (κανονιστική πράξη περί προσβάσεως στα πανεπιστήμια) και στις οποίες η επιτυχία αποτελεί προϋπόθεση για την εισδοχή στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

(3) Αν ο κύκλος σπουδών των οποίων η πραγματοποίηση επιδιώκεται στην Αυστρία δεν υφίσταται εντός του κράτους το οποίο εκδίδει το πιστοποιητικό, οι προϋποθέσεις προσβάσεως στον κύκλο αυτόν πρέπει να πληρούνται σε σχέση με ένα κύκλο ο οποίος υφίσταται εντός του κράτους που εκδίδει το πιστοποιητικό και ο οποίος, από την άποψη του περιεχομένου, είναι ο κατά το δυνατόν εγγύτερος στον κύκλο σπουδών των οποίων η πραγματοποίηση επιδιώκεται στην Αυστρία.

(4) Ο ή η ομοσπονδιακός(-ή) υπουργός έχει το δικαίωμα να καθορίζει με κανονιστική πράξη τις ομάδες προσώπων των οποίων το δίπλωμα δευτερεύουσας εκπαίδευσεως θεωρείται, όσον αφορά τον καθορισμό της υπάρξεως του ειδικού διπλώματος προσβάσεως στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ως χορηγηθέν στην Αυστρία λόγω του στενού προσωπικού συνδέσμου των προσώπων αυτών με την Αυστρία ή λόγω δραστηριότητας ασκηθείσας για λογαριασμό της Δημοκρατίας της Αυστρίας.

(5) Επί τη βάσει του πιστοποιητικού που προσκομίζεται για να αποδειχθεί η ύπαρξη του διπλώματος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως, ο πρύτανης πρέπει να εξετάζει την ύπαρξη του ειδικού διπλώματος προσβάσεως στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση όσον αφορά τον επιλεγέντα κύκλο σπουδών.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

7 Η Επιτροπή διαβίβασε στη Δημοκρατία της Αυστρίας, στις 9 Νοεμβρίου 1999, έγγραφο οχλήσεως στο οποίο ανέφερε εν κατακλείδι ότι το άρθρο 36 του UniStG είναι αντίθετο προς τα άρθρα 12 ΕΚ, 149 ΕΚ και 150 ΕΚ. Κάλεσε τη Δημοκρατία της Αυστρίας να της υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας δύο μηνών.

8 Με έγγραφο της 3ης Ιανουαρίου 2000, η Δημοκρατία της Αυστρίας απάντησε στο ως άνω έγγραφο οχλήσεως.

9 Στις 29 Ιανουαρίου 2001, η Επιτροπή κοινοποίησε συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως στις αυστριακές αρχές, στο οποίο οι αρχές αυτές απάντησαν με έγγραφο της 3ης Απριλίου 2001.

- 10 Η Επιτροπή, δεδομένου ότι δεν ικανοποιήθηκε από τις απαντήσεις που της παρέσχε η Δημοκρατία της Αυστρίας, απέστειλε στην τελευταία αυτή, στις 17 Ιανουαρίου 2002, αιτιολογημένη γνώμη καλώντας την να λάβει, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησής της γνώμης αυτής, τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί εντός των λοιπών κρατών μελών μπορούν να έχουν πρόσβαση στην αυστριακή ανώτερη και πανεπιστημιακή εκπαίδευση υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία.
- 11 Δεδομένου ότι η απάντηση της Αυστριακής Κυβερνήσεως, της 22ας Μαρτίου 2002, δεν κρίθηκε ικανοποιητική από την Επιτροπή, η τελευταία αυτή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 12 Με διάταξη του προέδρου του Δικαστηρίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 2003, επετράπη στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να παρέμβει στην παρούσα υπόθεση προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

Επί της αιτήσεως επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

- 13 Με δικόγραφο της 8ης Φεβρουαρίου 2005, που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 15 Φεβρουαρίου 2005, η Δημοκρατία της Αυστρίας ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας. Στηρίζει το αίτημά της σε πληροφοριακά στοιχεία που προέρχονται από τα μέσα ενημέρωσης και είναι μεταγενέστερα της επ' ακροατηρίου συζητήσεως. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, πέντε γερμανικά ομόσπονδα κράτη σχεδιάζουν να εισαγάγουν, ήδη από τον χειμώνα 2005-2006, τέλη εγγραφής ύψους 500 ευρώ. Η θέσπιση αυτών των τελών εγγραφής θα έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίσει το ρυθμιστικό αποτέλεσμα της προσβάσεως στην αυστριακή ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση.

- 14 Περαιτέρω, η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας θα παρείχε τη δυνατότητα στη Δημοκρατία της Αυστρίας να συζητήσει την πρόταση του γενικού εισαγγελέα.
- 15 Συναφώς, αρκεί να υπενθυμιστεί ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου και ο Κανονισμός του Διαδικασίας δεν προβλέπουν τη δυνατότητα των διαδίκων να καταθέτουν παρατηρήσεις σε απάντηση στην πρόταση που διατύπωσε ο γενικός εισαγγελέας (βλ., ειδικότερα, διάταξη της 4ης Φεβρουαρίου 2000, C-17/98, *Emesa Sugar*, Συλλογή 2000, σ. I-665, σκέψη 2).
- 16 Όσον αφορά τον έτερο λόγο τον οποίο προέβαλε η Δημοκρατία της Αυστρίας για την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, πρέπει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν προτάσεως του γενικού εισαγγελέα ή, ακόμη, κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 61 του Κανονισμού Διαδικασίας, εφόσον θεωρεί ότι δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία ή ότι η υπόθεση πρέπει να κριθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2003, C-209/01, *Schilling* και *Fleck-Schilling*, Συλλογή 2003, σ. I-13389, σκέψη 19, και της 17ης Ιουνίου 2004, C-30/02, *Recheio — Cash & Carry*, Συλλογή 2004, σ. I-6051, σκέψη 12).
- 17 Δεδομένου ότι η υπό κρίση υπόθεση δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις δύο αυτές περιπτώσεις, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν πρέπει να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 18 Η Δημοκρατία της Αυστρίας ζητεί να κριθεί απαράδεκτη η προσφυγή για τον λόγο ότι η Επιτροπή άλλαξε το αντικείμενο της διαδικασίας μεταξύ της προ της

ασκήσεως της προσφυγής φάσεως και της υπό κρίση προσφυγής. Έτσι, η Επιτροπή υποστήριξε, με την προσφυγή της, ότι η διαδικασία δεν αφορά την ακαδημαϊκή αναγνώριση των διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως, όπως την πραγματοποιούν οι αυστριακές αρχές, ενώ, στην αιτιολογημένη γνώμη όρισε ως αντικείμενο της διαδικασίας «το ζήτημα του συμβατού προς το κοινοτικό δίκαιο της αυστριακής ρυθμίσεως που διέπει την ακαδημαϊκή αναγνώριση των διπλωμάτων που λαμβάνονται εντός άλλων κρατών μελών και την πρόσβαση των κατόχων τους στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση».

- 19 Επικουρικώς, η Δημοκρατία της Αυστρίας ζητεί να κριθεί απαράδεκτος ο ισχυρισμός που αφορά την κανονιστική εξουσία των αυστριακών αρχών η οποία απορρέει από το άρθρο 36, παράγραφος 4, του UniStG, για τον λόγο ότι η Επιτροπή αναπτύσσει για πρώτη φορά με την προσφυγή της σχετική επιχειρηματολογία.
- 20 Απαντώντας στα ανωτέρω, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το αντικείμενο της διαδικασίας που κινήθηκε κατά της Δημοκρατίας της Αυστρίας παρέμεινε το αυτό μεταξύ της προ της ασκήσεως της προσφυγής φάσεως και της υπό κρίση προσφυγής. Ειδικότερα, τονίζει ότι, με το συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως που απέστειλε στη Δημοκρατία της Αυστρίας, ανέφερε ότι το αντικείμενο της διαδικασίας αφορούσε μόνο το συμβατό της αυστριακής νομοθεσίας προς τη Συνθήκη ΕΚ, όσον αφορά την πρόσβαση στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση των κατόχων τίτλων περατώσεως σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που έχουν αποκτηθεί εντός των λοιπών κρατών μελών, εξαιρουμένης της ακαδημαϊκής αναγνώρισεως των διπλωμάτων.
- 21 Όσον αφορά το άρθρο 36, παράγραφος 4, του UniStG, η Επιτροπή τονίζει ότι δεν θέλησε να προβάλει νέο ισχυρισμό. Απλώς θέλησε να επισύρει την προσοχή του Δικαστηρίου στο γεγονός ότι η διάταξη αυτή, η οποία ενείχε έμμεση διάκριση κατά των υπηκόων των λοιπών κρατών μελών, αντικατέστησε μια παρόμοια διάταξη η οποία δημιουργούσε άμεση δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγενείας. Πράττοντας τούτο, η Επιτροπή δεν προέβαλε μια νέα αιτίαση, αλλ' απλώς υποστήριξε το ότι, ναι μεν δέχεται το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Αυστρίας ότι το άρθρο 36 του UniStG δεν δημιουργεί άμεση δυσμενή διάκριση, πλην όμως συνιστά συγκαλυμμένη δυσμενή διάκριση.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 22 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι ο σκοπός της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας έγκειται στο να παρασχεθεί στο οικείο κράτος μέλος η δυνατότητα, αφενός, να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο και, αφετέρου, να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς του ισχυρισμούς κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2001, C-152/98, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 2001, σ. I-3463, σκέψη 23· της 15ης Ιανουαρίου 2002, C-439/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2002, σ. I-305, σκέψη 10, και της 27ης Νοεμβρίου 2003, C-185/00, Επιτροπή κατά Φινλανδίας, Συλλογή 2003, σ. I-14189, σκέψη 79).
- 23 Επομένως, το έγγραφο οχλήσεως που απευθύνει η Επιτροπή στο οικείο κράτος μέλος και, στη συνέχεια, η αιτιολογημένη γνώμη που διατυπώνει η Επιτροπή οριοθετούν το αντικείμενο της διαφοράς το οποίο, συνεπώς, δεν μπορεί πλέον να διευρυνθεί. Κατά συνέπεια, η αιτιολογημένη γνώμη και η προσφυγή πρέπει να στηρίζονται σε πανομοιότυπες αιτιάσεις (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-191/95, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1998, σ. I-5449, σκέψη 55· της 11ης Ιουλίου 2002, C-139/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2002, σ. I-6407, σκέψη 18, και προπαρατεθείσα Επιτροπή κατά Φινλανδίας, σκέψη 80).
- 24 Ωστόσο, η προϋπόθεση αυτή δεν μπορεί να σημαίνει ότι επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση να υπάρχει σύμπτωση μεταξύ της διατυπώσεως των αιτιάσεων στο έγγραφο οχλήσεως, του διατακτικού της αιτιολογημένης γνώμης και των αιτημάτων της προσφυγής, εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς, όπως ορίστηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, δεν διευρύνθηκε ούτε μεταβλήθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 56· Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 19 και Επιτροπή κατά Φινλανδίας, σκέψη 81).
- 25 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν μετέβαλε το αντικείμενο της διαφοράς μεταξύ της προδικαστικής και της ένδικης φάσεως.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διατύπωσε στο δικόγραφο της προσφυγής αιτιάσεις και ισχυρισμούς πανομοιότυπους με εκείνους που ανέφερε στα δύο έγγραφα οχλήσεως και στην αιτιολογημένη γνώμη. Έτσι, η Δημοκρατία της Αυστρίας ήταν δεόντως ενημερωμένη όσον αφορά τη φύση της παραβιάσεως του κοινοτικού δικαίου που προβάλλει η Επιτροπή και, ειδικότερα, το γεγονός ότι ενείχε έμμεσες δυσμενείς διακρίσεις η επίμαχη εθνική διάταξη, η οποία αφορούσε τις προϋποθέσεις προσβάσεως στην αυστριακή ανώτερη και πανεπιστημιακή εκπαίδευση όσον αφορά τους φοιτητές που είναι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαιδεύσεως άλλων κρατών μελών.

- 26 Όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με το άρθρο 36, παράγραφος 4, του UniStG, η Επιτροπή ανέφερε σαφώς ότι είχε κάνει σχετική μνεία μόνο για να καταστήσει εναργές το γεγονός ότι η παράγραφος αυτή είχε αντικαταστήσει μια παρόμοια διάταξη η οποία ενείχε εμμέσως δυσμενείς διακρίσεις. Δεν πρόκειται συνεπώς για νέα αιτίαση.
- 27 Επομένως, η Επιτροπή δεν μετέβαλε ούτε διεύρυνε το αντικείμενο της διαφοράς με το δικόγραφο της προσφυγής της και συνεπώς η προσφυγή είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

Επί του πεδίου εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 28 Η Επιτροπή φρονεί ότι η δυσμενής διάκριση που ενέχει το άρθρο 36 του UniStG αφορά αποκλειστικά τις προϋποθέσεις προσβάσεως στην αυστριακή ανώτερη και πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ζήτημα το οποίο εμπίπτει, κατ' αυτήν, στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης.

- 29 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας φρονεί επίσης, όπως και η Επιτροπή, ότι η προσφυγή αφορά μόνο τις προϋποθέσεις εισδοχής, στην αυστριακή ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση, των κατόχων διπλωμάτων που αποκτήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους και ότι ουδόλως θίγει το ζήτημα της ακαδημαϊκής αναγνώρισεως των διπλωμάτων.
- 30 Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι το άρθρο 36 του UniStG διέπει την αναγνώριση των διπλωμάτων περατώσεως των σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως όσον αφορά την πρόσβαση στα αυστριακά πανεπιστήμια. Ισχυρίζεται όμως ότι η ακαδημαϊκή αναγνώριση των διπλωμάτων για την έναρξη ή για τη συνέχιση ανώτερων ή ανώτατων σπουδών ή άλλης εκπαίδευσεως δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 31 Σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, ΕΚ, εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεών της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.
- 32 Όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο στη σκέψη 25 της αποφάσεως της 13ης Φεβρουαρίου 1985, 293/83, Gravier (Συλλογή 1985, σ. 593), οι όροι προσβάσεως στην επαγγελματική εκπαίδευση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης (βλ., επίσης, απόφαση της 1ης Ιουλίου 2004, C-65/03, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 2004, σ. I-6427, σκέψη 25).
- 33 Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι τόσο η ανώτερη όσο και η πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελούν επαγγελματική εκπαίδευση (βλ., αποφάσεις της 2ας Φεβρουαρίου 1988, 24/86, Blaizot, Συλλογή 1988, σ. 379, σκέψεις 15 έως 20, και της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 42/87, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1988, σ. 5445, σκέψεις 7 και 8).

34. Εν προκειμένω, το άρθρο 36 του UniStG καθορίζει τις προϋποθέσεις προσβάσεως στην ανώτερη ή στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Αυστρία. Συναφώς, προβλέπει ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων περατώσεως σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσως που έχουν αποκτηθεί εντός άλλων κρατών μελών πρέπει, όχι μόνο να πληρούν τις γενικές προϋποθέσεις προσβάσεως στις ανώτερες ή πανεπιστημιακές σπουδές, αλλά και να αποδεικνύουν ότι πληρούν τις ειδικές προϋποθέσεις προσβάσεως στον επιλεγέντα κλάδο τις οποίες καθορίζει το κράτος που εκδίδει τα διπλώματα αυτά και οι οποίες παρέχουν το δικαίωμα άμεσης εισδοχής στις σπουδές αυτές.
35. Υπό τις συνθήκες αυτές, η επίδικη διάταξη πρέπει να εξεταστεί με γνώμονα τη Συνθήκη και, ειδικότερα, με γνώμονα τη αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας που περιέχεται στο άρθρο 12 ΕΚ.

Επί του ισχυρισμού που αντλείται από παραβίαση του κοινοτικού δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

36. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το δικαίωμα για ίση μεταχείριση που προβλέπει το άρθρο 12 ΕΚ περιλαμβάνει κατ' ανάγκην, καθόσον άλλως θα εστερείτο οποιασδήποτε πρακτικής αποτελεσματικότητας, το δικαίωμα των κατόχων διπλωμάτων που αποκτήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους, αφ' ης στιγμής το δίπλωμά τους κρίνεται ισότιμο, να μην υπόκεινται σε προϋποθέσεις οι οποίες δεν επιβάλλονται στους μαθητές που απέκτησαν το δίπλωμά τους στην Αυστρία προκειμένου να έχουν πρόσβαση στον ίδιο κλάδο της αυστριακής ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσως.
37. Σύμφωνα με το άρθρο 36 του UniStG, η πρόσβαση των κατόχων διπλωμάτων που αποκτήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους σε ορισμένους κλάδους της αυστριακής ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσως εξαρτάται από προϋπόθεση στην οποία δεν υπόκεινται οι κάτοχοι διπλωμάτων περατώσεως σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσως τα οποία έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία.

- 38 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προϋπόθεση αυτή συνιστά έμμεση δυσμενή διάκριση καθόσον, μολονότι οι Αυστριακοί υπήκοοι που έχουν αποκτήσει δίπλωμα εντός άλλου κράτους μέλους υπόκεινται επίσης στην ίδια αυτή προϋπόθεση, επηρεάζει περισσότερο τους υπηκόους των λοιπών κρατών μελών απ' ό,τι τους Αυστριακούς υπηκόους.
- 39 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας φρονεί, όπως και η Επιτροπή, ότι η προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 36 του UniStG και η οποία δεν αφορά τους κατόχους αυστριακών διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαιδευσεως είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα προς το άρθρο 12 ΕΚ.
- 40 Η Δημοκρατία της Αυστρίας αμφισβητεί την ανάλυση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία η πρόσβαση στις ανώτερες ή ανώτατες σπουδές υπόκειται, στην Αυστρία, σε μια διαδικασία δύο φάσεων με, κατ' αρχάς, την αναγνώριση, σε βάση ισοτιμίας, των διπλωμάτων που χορηγούνται με την περάτωση των δευτεροβάθμιων σπουδών και, στη συνέχεια, τον έλεγχο άλλων προϋποθέσεων. Η εισδοχή στα αυστριακά πανεπιστήμια εξαρτάται, στην πραγματικότητα, από την απόδειξη της γενικής και ειδικής ικανότητας για τις πανεπιστημιακές σπουδές και δεν απαιτείται καμία άλλη προϋπόθεση πέραν της ακαδημαϊκής αναγνωρίσεως των τίτλων που επιτρέπουν την πρόσβαση στις πανεπιστημιακές σπουδές.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 41 Κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως απαγορεύει όχι μόνο τις εμφανείς διακρίσεις λόγω ιθαγενείας, αλλά και κάθε μορφή συγκεκαλυμμένης διακρίσεως, η οποία, μέσω της εφαρμογής άλλων διακριτικών κριτηρίων, καταλήγει στην πράξη στο ίδιο αποτέλεσμα (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Φεβρουαρίου 1974, 152/73, Sotgiu, Συλλογή τόμος 1974, σ. 87, σκέψη 11· της 1ης Ιουλίου Επιτροπή κατά Βελγίου, προπαρατεθείσα, σκέψη 28, και της 15ης Μαρτίου 2005, C-209/03, Bidar, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 51).

- 42 Εν προκειμένω, η επίμαχη εθνική νομοθεσία ορίζει ότι οι φοιτητές που απέκτησαν το δίπλωμά τους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όχι στη Δημοκρατία της Αυστρίας αλλά σε άλλο κράτος μέλος και οι οποίοι επιθυμούν να πραγματοποιήσουν ανώτερες ή πανεπιστημιακές σπουδές σε συγκεκριμένο κλάδο της αυστριακής εκπαίδευσης πρέπει όχι μόνο να προσκομίζουν το εν λόγω δίπλωμα, αλλά και να αποδεικνύουν ότι πληρούν τις προϋποθέσεις προσβάσεως στις ανώτερες ή πανεπιστημιακές σπουδές εντός του κράτους κτήσεως του διπλώματός τους, όπως είναι ιδίως η επιτυχία σε εισαγωγικές εξετάσεις ή η λήψη επαρκούς βαθμολογίας για να μπορούν να συμπεριληφθούν στον προκαθορισμένο αριθμό εισακτέων φοιτητών.
- 43 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 36 του UniStG εισάγει διαφορετική μεταχείριση όχι μόνο εις βάρος των φοιτητών που έλαβαν το δίπλωμά τους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εντός κράτους μέλους άλλου πλην της Δημοκρατίας της Αυστρίας, αλλά και μεταξύ των ίδιων αυτών φοιτητών ανάλογα με το κράτος μέλος εντός του οποίου απέκτησαν το δίπλωμά τους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- 44 Οι διευκολύνσεις όμως που παρέχει η Συνθήκη στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν παράγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους αν ένα πρόσωπο περιέρχεται σε δυσμενή θέση εκ του γεγονότος και μόνο της ασκήσεως των διευκολύνσεων αυτών. Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στον τομέα της παιδείας, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο π', ΕΚ και το άρθρο 149, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, ΕΚ, ήτοι της προαγωγής της κινητικότητας φοιτητών και εκπαιδευτικών (βλ. απόφαση της 11ης Ιουλίου 2002, C-224/98, D'Hoop, Συλλογή 2002, σ. I-6191, σκέψεις 30 έως 32).
- 45 Από τη νομολογία προκύπτει εξάλλου ότι η ιδιότητα του πολίτη της Ενώσεως τείνει να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών, η οποία εξασφαλίζει την ίδια νομική μεταχείριση σε όσους εξ αυτών τελούν στην ίδια κατάσταση, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους και υπό την επιφύλαξη των ρητά προβλεπόμενων συναφώς εξαιρέσεων (αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, C-184/99, Grzelczyk, Συλλογή 2001, σ. I-6193, σκέψη 31, και D'Hoop, προπαρατεθείσα, σκέψη 28).

- 46 Επιβάλλεται επομένως η διαπίστωση ότι η επίμαχη νομοθεσία μεταχειρίζεται δυσμενώς τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που έχουν αποκτηθεί εντός κράτους μέλους άλλου πλην της Δημοκρατίας της Αυστρίας, εφόσον δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στην αυστριακή ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους του ισότιμου αυστριακού διπλώματος.
- 47 Έτσι, το άρθρο 36 του UniStG, μολονότι εφαρμόζεται αδιακρίτως σε όλους τους φοιτητές, μπορεί να επηρεάσει περισσότερο τους υπηκόους άλλων κρατών μελών απ' ό,τι τους Αυστριακούς υπηκόους, οπότε η διαφορετική μεταχείριση που εισάγει η διάταξη αυτή συνεπάγεται έμμεση δυσμενή διάκριση.
- 48 Κατά συνέπεια, η επίμαχη διαφορετική μεταχείριση θα μπορούσε να δικαιολογηθεί μόνον αν στηριζόταν σε αντικειμενικά στοιχεία, ανεξάρτητα της ιθαγενείας των ενδιαφερομένων και ανάλογα με τον σκοπό που επιδιώκει θεμιτώς το εθνικό δίκαιο (αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 1998, C-274/96, Bickel και Franz, Συλλογή 1998, σ. I-7637, σκέψη 27, και D'Hoop, προπαρατεθείσα, σκέψη 36).

Επί της δικαιολογήσεως μιας δυσμενούς διακρίσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

— Επί της δικαιολογίας που αντλείται από την προστασία της ομοιογένειας του αυστριακού συστήματος ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσεως

- 49 Η Δημοκρατία της Αυστρίας υποστηρίζει ότι η δικαιολόγηση μιας άνισης μεταχειρίσεως εμπίπτουσας στον τομέα εφαρμογής του άρθρου 12 ΕΚ δεν

περιορίζεται στους λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας και ότι η δυνατότητα δικαιολογήσεως των δυσμενών διακρίσεων λόγω ιθαγενείας παρέχεται, κατά πάγια νομολογία, στις περιπτώσεις έμμεσης δυσμενούς διακρίσεως.

50 Η Δημοκρατία της Αυστρίας προβάλλει, συναφώς, την προστασία της ομοιογένειας του αυστριακού εκπαιδευτικού συστήματος, Στηριζόμενη, κατ' αναλογία, στη νομολογία του Δικαστηρίου, ισχυρίζεται ότι, αν δεν ελάμβανε υπόψη τα δικαιώματα που παρέχονται στη χώρα καταγωγής, θα ήταν ενδεχόμενο ότι πολλοί κάτοχοι διπλωμάτων κτηθέντων εντός των κρατών μελών θα προσπαθούσαν να πραγματοποιήσουν πανεπιστημιακές ή ανώτερες σπουδές στην Αυστρία και ότι η κατάσταση αυτή θα δημιουργούσε προβλήματα διαρθρωτικής, προσωπικής και οικονομικής φύσεως (βλ. αποφάσεις της 28ης Απριλίου 1998, C-158/96, Kohl, Συλλογή 1998, σ. I-1931, σκέψη 41, και της 12ης Ιουλίου 2001, C-368/98, Vanbraekel κ.λπ., Συλλογή 2001, σ. I-5363, σκέψη 47).

51 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως από τις αποφάσεις της 15ης Οκτωβρίου 1969, 15/69, Ugliola (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 127), και της 14ης Νοεμβρίου 1995, C-484/93, Svensson και Gustavsson (Συλλογή 1995, σ. I-3955), προκύπτει ότι ένα μέτρο που ενέχει διακρίσεις μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο για τους εξαιρετικούς λόγους που αναφέρει ρητώς η Συνθήκη, ήτοι τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια και τη δημόσια υγεία. Κανένας όμως λόγος του είδους αυτού δεν προβάλλεται από τη Δημοκρατία της Αυστρίας.

52 Επιπλέον, αν γινόταν δεκτό ότι η αυστριακή νομοθεσία θα μπορούσε να δικαιολογηθεί με την επίκληση και άλλων λόγων πέραν αυτών που προβλέπονται ρητώς στη Συνθήκη, τούτο θα κατέληγε, κατά την Επιτροπή, στο να καταστεί άνευ νοήματος η έννοια της έμμεσης δυσμενούς διακρίσεως, όπως προκύπτει από την προπαρατεθείσα απόφαση Sotgiu, ήτοι της δυσμενούς διακρίσεως η οποία στηρίζεται σε ένα φαινομενικώς ουδέτερο κριτήριο, αλλά καταλήγει στην πραγματικότητα στο ίδιο αποτέλεσμα με μια δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγενείας.

53 Περαιτέρω, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, εν πάση περιπτώσει, το άρθρο 36 του UniStG συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

— Επί της δικαιολογίας που αντλείται από την πρόληψη μιας καταχρήσεως του κοινοτικού δικαίου

54 Η Δημοκρατία της Αυστρίας υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 7ης Φεβρουαρίου 1979, 115/78, Kloors (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 169), και της 3ης Οκτωβρίου 1990, C-61/89, Bouchoucha (Συλλογή 1990, σ. I-3551), τόνισε το έννομο συμφέρον που ένα κράτος μέλος μπορεί να έχει για να εμποδίζει το ενδεχόμενο ορισμένοι από τους υπηκόους του, εκμεταλλευόμενοι τις διευκολύνσεις που δημιουργούνται δυνάμει της Συνθήκης, να αποφεύγουν καταχρηστικώς την υπαγωγή τους στην εθνική τους νομοθεσία περί επαγγελματικής εκπαιδεύσεως και ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν επιτρέπει την καταστρατήγηση της εθνικής νομοθεσίας περί επαγγελματικής εκπαιδεύσεως.

55 Απαντώντας στα ανωτέρω, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 21ης Νοεμβρίου 2002, C-436/00, X και Y (Συλλογή 2002, σ. I-10829), θεώρησε ότι η ύπαρξη καταχρηστικής ή απατηλής συμπεριφοράς πρέπει να εξετάζεται ατομικώς, κατά περίπτωση, και πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία και ότι το γεγονός και μόνο της ασκήσεως του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά κατάχρηση (απόφαση της 9ης Μαρτίου 1999, C-212/97, Centros, Συλλογή 1999, σ. I-1459).

— Επί της δικαιολογίας που αντλείται από τις διεθνείς συμβάσεις

56 Η Δημοκρατία της Αυστρίας ισχυρίζεται ότι το άρθρο 36 του UniStG είναι συμβατό προς τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης,

εν προκειμένω τη σύμβαση της 11ης Δεκεμβρίου 1953, περί της ισοτιμίας των διπλωμάτων που παρέχουν πρόσβαση στα πανεπιστημιακά ιδρύματα (Série des traités européens n° 15, στο εξής: σύμβαση του 1953), και τη σύμβαση της 11ης Απριλίου 1997, περί της αναγνώρισεως των τίτλων σχετικά με την ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση στον ευρωπαϊκό χώρο (Série des traités européens n° 165, στο εξής: σύμβαση του 1997).

57 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 307 ΕΚ, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν, μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και ενός ή περισσότερων τρίτων κρατών, πριν από την προσχώρηση ενός κράτους μέλους, δεν θίγονται από τις διατάξεις της Συνθήκης. Ωστόσο, κατά το μέτρο που οι συμβάσεις αυτές δεν συμβιβάζονται με τη Συνθήκη, το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προσφεύγουν σε όλα τα πρόσφορα μέσα, για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα.

58 Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία, ναί μεν το άρθρο 307 ΕΚ επιτρέπει στα κράτη μέλη να τηρούν έναντι των τρίτων κρατών τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις προγενέστερες της Συνθήκης, πλην όμως δεν τους επιτρέπει να επικαλούνται δικαιώματα απορρέοντα από τις συμβάσεις αυτές στις ενδοκοινοτικές σχέσεις (απόφαση της 2ας Ιουλίου 1996, C-473/93, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, Συλλογή 1996, σ. I-3207, σκέψη 40).

59 Κατά συνέπεια, κατά την Επιτροπή, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν μπορεί να επικαλείται τη σύμβαση του 1953. Όσον αφορά τη σύμβαση του 1997, ομοίως δεν μπορεί να γίνεται επίκληση της συμβάσεως αυτής, στον βαθμό που συνήφθη μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

— Επί της δικαιολογίας που αντλείται από την προστασία της ομοιογένειας του αυστριακού συστήματος ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαιδεύσεως

- 60 Πρέπει να υπομνηστεί, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, ότι το άρθρο 36 του UniStG δημιουργεί μια έμμεση δυσμενή διάκριση, στον βαθμό που μπορεί να επηρεάσει περισσότερο τους φοιτητές άλλων κρατών μελών απ' ό,τι τους Αυστριακούς φοιτητές. Επιπλέον, από την ενώπιον του Δικαστηρίου συζήτηση προκύπτει ότι η αυστριακή νομοθεσία αποκκοπεί στον περιορισμό της προσβάσεως στα εθνικά πανεπιστήμια των κατόχων διπλωμάτων που αποκτήθηκαν εντός άλλων κρατών μελών.
- 61 Όπως τονίζει όμως ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 52 των προτάσεών του, μια υπερβολική ζήτηση για πρόσβαση σε ορισμένα είδη σπουδών μπορεί να αντιμετωπισθεί με τη θέσπιση ειδικών και μη συνεπαγομένων διακρίσεις μέτρων, όπως είναι η οργάνωση εισαγωγικών εξετάσεων ή η απαίτηση ενός κατωτάτου επιπέδου, οπότε κατ' αυτόν τον τρόπο τηρείται το άρθρο 12 ΕΚ.
- 62 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι κίνδυνοι τους οποίους προβάλλει η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν προσδιάζουν μόνο στο δικό της σύστημα ανώτερης ή πανεπιστημιακής εκπαιδεύσεως, αλλά ενυπήρχαν και ενυπάρχουν στα συστήματα και άλλων κρατών μελών. Μεταξύ αυτών των κρατών μελών συγκαταλέγεται το Βασίλειο του Βελγίου το οποίο είχε θεσπίσει παρόμοιους περιορισμούς, οι οποίοι κρίθηκαν ασύμβατοι προς τις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου (βλ., προπαρατεθείσα απόφαση της 1ης Ιουλίου 2004, Επιτροπή κατά Βελγίου).

- 63 Πρέπει να προστεθεί ότι εναπόκειται στις εθνικές αρχές που επικαλούνται παρέκκλιση από τη θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων να αποδεικνύουν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, ότι οι ρυθμίσεις τους είναι αναγκαίες και αναλογικές σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Οι δικαιολογητικοί λόγοι που μπορούν να προβληθούν από ένα κράτος μέλος πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση της καταλληλότητας και της αναλογικότητας του περιοριστικού μέτρου που λαμβάνει το κράτος αυτό, καθώς και των συγκεκριμένων στοιχείων που μπορούν να στηρίξουν την επιχειρηματολογία του (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2003, C-42/02, Lindman, Συλλογή 2003, σ. I-13519, σκέψη 25, και της 18ης Μαρτίου 2004, C-8/02, Leichtle, Συλλογή 2004, σ. I-2641, σκέψη 45).
- 64 Εν προκειμένω, η Δημοκρατία της Αυστρίας περιορίστηκε στο να υποστηρίξει κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, στον ιατρικό κλάδο, ο αριθμός των εγγραφών μπορούσε να είναι μέχρι και πενταπλάσιος από τον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων, πράγμα το οποίο απειλεί την οικονομική ισορροπία του αυστριακού συστήματος ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσεως και, κατά συνέπεια, την ίδια την ύπαρξή του.
- 65 Πρέπει να τονιστεί ότι καμία εκτίμηση που να αφορά άλλους κλάδους σπουδών δεν υποβλήθηκε στο Δικαστήριο και ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας αναγνώρισε ότι δεν είχε συναφώς άλλα αριθμητικά στοιχεία. Περαιτέρω, οι αυστριακές αρχές δέχθηκαν ότι η επίμαχη εθνική διάταξη έχει κατ' ουσίαν προληπτικό χαρακτήρα.
- 66 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν απέδειξε ότι, αν δεν υφίστατο το άρθρο 36 του UniStG, θα ετίθεντο σε κίνδυνο η ύπαρξη του αυστριακού εκπαιδευτικού συστήματος γενικώς και η προστασία της ομοιογένειας της ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσεως ειδικότερα. Κατά συνέπεια, η επίμαχη νομοθεσία δεν συνάδει με τους σκοπούς της Συνθήκης.

— Επί της δικαιολογίας που αντλείται από την πρόληψη καταχρήσεως

- 67 Η Αυστριακή Κυβέρνηση προέβαλε, δεύτερον, μια δικαιολογία που αντλείται από το ότι είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη να προλαμβάνουν τις καταχρήσεις του κοινοτικού δικαίου, τονίζοντας το έννομο συμφέρον που ένα κράτος μέλος μπορεί να έχει να εμποδίζει το ενδεχόμενο ορισμένοι από τους υπηκόους του, εκμεταλλευόμενοι τις διευκολύνσεις που δημιουργούνται δυνάμει της Συνθήκης, να αποφεύγουν καταχρηστικώς την υπαγωγή τους στην εθνική τους νομοθεσία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- 68 Κατά τη νομολογία, η ύπαρξη καταχρηστικής ή απατηλής συμπεριφοράς πρέπει να προκύπτει από ατομική εξέταση, κατά περίπτωση, και πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις *Centros*, σκέψεις 24 και 25, και *X* και *Y*, σκέψεις 42 και 43).
- 69 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι το άρθρο 149, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, ΕΚ προβλέπει ρητώς ότι η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών. Επιπλέον, το άρθρο 150, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, ΕΚ ορίζει ότι η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων.
- 70 Εν προκειμένω, αρκεί να διαπιστωθεί ότι η δυνατότητα ενός φοιτητή της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, που απέκτησε το δίπλωμά του δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εντός κράτους μέλους άλλου πλην της Δημοκρατίας της Αυστρίας, να έχει πρόσβαση στην αυστριακή ανώτερη ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με αυτές που ισχύουν για τους κατόχους των διπλωμάτων που αποκτήθηκαν στην Αυστρία συνιστά την ίδια την ουσία της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των φοιτητών, την οποία εγγυάται η Συνθήκη, και δεν μπορεί συνεπώς να αποτελεί, αυτή καθ' εαυτή, καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος αυτού.

— Επί της δικαιολογίας που αντλείται από τις διεθνείς συμβάσεις

- 71 Η Δημοκρατία της Αυστρίας ισχυρίζεται, τρίτον, ότι το άρθρο 36 του UniStG είναι σύμφωνο προς τις συμβάσεις του 1953 και του 1997.
- 72 Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 307 ΕΚ, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν, για τα κράτη που προσχωρούν, προ της ημερομηνίας της προσχώρησής τους, μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών, αφενός, και ενός ή περισσότερων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν θίγονται από τις διατάξεις της Συνθήκης. Ωστόσο, κατά το μέτρο που οι συμβάσεις αυτές δεν συμβιβάζονται με τη Συνθήκη, το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προσφεύγουν σε όλα τα πρόσφορα μέσα για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα.
- 73 Κατά πάγια νομολογία, ναι μεν το άρθρο 307 ΕΚ επιτρέπει στα κράτη μέλη να τηρούν έναντι των τρίτων κρατών τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις προγενέστερες της Συνθήκης, πλην όμως δεν τους επιτρέπει να επικαλούνται δικαιώματα απορρέοντα από τις συμβάσεις αυτές στις ενδοκοινοτικές σχέσεις (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, σκέψη 40 και απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2005, C-203/03, Επιτροπή κατά Αυστρίας, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψεις 57 έως 59).
- 74 Κατά συνέπεια, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν μπορεί να επικαλείται ως δικαιολογία ούτε τη σύμβαση του 1953 ούτε, κατά μείζονα λόγο, αυτή του 1997, που είναι μεταγενέστερη της προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας στην Ένωση.
- 75 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας, μη λαμβάνοντας τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που έχουν αποκτηθεί εντός

των λοιπών κρατών μελών μπορούν να έχουν πρόσβαση στην ανώτερη ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση που αυτή οργανώνει υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 12 ΕΚ, 149 ΕΚ και 150 ΕΚ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 76 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Δημοκρατίας της Αυστρίας και αυτή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Η Δημοκρατία της Αυστρίας, μη λαμβάνοντας τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που έχουν αποκτηθεί εντός των λοιπών κρατών μελών μπορούν να έχουν πρόσβαση στην ανώτερη ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση που αυτή οργανώνει υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους διπλωμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσεως που έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 12 ΕΚ, 149 ΕΚ και 150 ΕΚ.
- 2) Καταδικάζει τη Δημοκρατία της Αυστρίας στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)